

RODINA

Z PRAVODAJ ODBORU RODINNÉ POLITIKY A OCHRANY PRÁV DĚTÍ

AKTUÁLNÍ AKTIVITY V OBLASTI RODINNÉ POLITIKY

Fórum rodinné politiky 2023

Ministerstvo práce a sociálních věcí vás zve na odbornou konferenci Fórum rodinné politiky k otevřené diskusi o problémech a výzvách, kterým čelí současné rodiny. Letošní již 6. ročník proběhne 12. a 13. října v Hradci Králové s podtitulem **Neformální pečující je každý z nás: o pečujících s pečujícími**. Jak název napovídá, celá konference bude zaměřena především na téma péče v rodinách, a to z nejrůznějších perspektiv. Těšit se můžete na debatu o dopadech péče na příjmy rodin, ale také se budeme věnovat vztahům – jak funguje vzájemnost v rodině, čemu její členové čelí, jaké konkrétní formy pomoci rodiny potřebují pro zdravé fungování a sladění péče a jaké aktivity v praxi nejvíce pomáhají. Probereme možnosti sladování práce a péče, možnou podporu ze strany státu a zaměstnavatelů. Debata se povede o provázanosti služeb pro pečující a závislé členy v rodině.

Kromě klasických workshopů chystáme i praktické panely – představena bude metoda analýzy rovného odměňování nástrojem Logib, a to ve spolupráci s partnery z UHK. Cílem je praktická prezentace a provedení auditu s příkladem z praxe pro zájemce jak z řad soukromého, tak i veřejného sektoru. Vzhledem k volbě tématu nebude chybět již páté vyhlášení Pečující roku. Cílem ocenění je upozornit na problematiku neformální péče, tedy péče blízkých osob o seniory se zvýšenou potřebou podpory, o dospělé, dospívající a děti s postižením či dlouhodobě nemocné, zviditelnit konkrétní neformální pečující a na jejich příbězích a zkušenostech ukázat náročnost života s péčí, za kterou si zaslouží uznání celé společnosti. Ocenění bude opět udělováno ve třech kategoriích.

Do soutěže může být nominován kdokoliv z široké veřejnosti z celé České republiky, kdokoliv také může pečujícího nominovat. Pro další podrobnosti a možnost registrace sledujte [WEB](#) akce.

Strategie rodinné politiky 2024-2030

Odbor rodinné politiky a ochrany práv dětí na MPSV připravil v široké spolupráci se zástupci samosprávy i neziskových organizací **Strategii rodinné politiky 2024-2030** (dále jen „Strategie“). Tento materiál navazuje na Konceptci rodinné politiky z roku 2017 a představuje zásadní strategický dokument pro období do roku 2030. MPSV již schválilo finální podobu Strategie, nyní bude předložena vládě k projednání. Hlavní vizí Strategie je rodinná politika, která respektuje svobodu volby, podporuje rodiny v jejich funkcích a zároveň rodinám poskytuje prostor i možnosti k naplňování jejich rozmanitých potřeb a aspirací. Strategie nově akcentuje pohled zaměřený na potřeby rodin v jednotlivých životních fázích a specifických situacích.

Velká pozornost je věnována významu a stabilitě rodiny, primární prevenci negativních jevů a podpoře manželství jako nástroje právní, sociální a ekonomické ochrany rodiny. Zároveň je respektována různorodost životních drah a faktická diverzita forem rodinného soužití. Je zdůrazněna zásadní ekonomická funkce rodiny v podobě výchovy nových ekonomicky aktivních generací a důraz je kladen také na dosažení demografické stability.

Kontaktní osoba:
Mgr. Jiřina Kunášková
vedoucí oddělení
jiřina.kunaskova@mpsv.cz

NÁVRH NOVELY ZÁKONA O DĚTSKÝCH SKUPINÁCH

ODDĚLENÍ KONCEPCE RODINNÉ POLITIKY A SLUŽEB PÉČE O DĚTI (216)

Služby péče o děti jsou stěžejním předpokladem pro sladění profesního a rodinného života rodičů s malými dětmi. V roce 2021 vstoupila v účinnost dlouho připravovaná novela zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině (dále jen „zákon o DS“). Na základě aplikační praxe bylo zjištěno několik oblastí, které je třeba upravit či zásadně zpřesnit, dojde také ke zjednodušení administrace příspěvku ze strany poskytovatelů. Navrhovaná novela zákona o DS, která se aktuálně nachází v meziresortním připomínkovém řízení, s sebou přináší také několik novinek, jejichž úprava je zatím diskutována. První z nich je zavedení služby péče o dítě v sousedské dětské skupině, v rámci níž bude poskytovatel, jakožto fyzická osoba, pečovat maximálně o 4 děti (včetně svého) ve své domácnosti nebo v jiných vhodných prostorách. Předpokládá se, že služba bude využívána především pro péči o nejmenší. Obdobné typy služeb fungují také v zahraničí, například v Německu, Rakousku či Slovensku. Sousedské dětské skupiny jsou vysoce flexibilním nástrojem v péči o děti.

Další novinkou je návrh dosud chybějícího typu služby, institutu tzv. rodinného asistenta. Cílem této služby je poskytovat podporu a péči rodinám s dětmi přímo v domácnosti rodiny, mají-li rodiče nízké rodičovské kompetence nebo snížený časový prostor na péči o dítě nebo jde-li o rodinu se speciálními potřebami nebo o rodinu v mimořádné krizové situaci.

Součástí návrhu novely je také úprava školského zákona, která se týká nároku na přijímání dětí do spádových mateřských škol. Obce by mohly, pokud nemají volné kapacity v mateřských školách, využívat pro splnění povinnosti také dětské skupiny. Účinnost novely se předpokládá v roce 2024, přičemž některá ustanovení ji budou mít odloženou k 1. lednu 2025.

Kontaktní osoba:
Mgr. Jiřina Kunášková
vedoucí oddělení
jirina.kunaskova@mpsv.cz

TRANSPOZIČNÍ NOVELA ZÁKONÍKU PRÁCE A JEJÍ PŘÍNOS PRO RODINY

AKTUALITY Z PRACOVNĚPRÁVNÍ LEGISLATIVY

Tzv. transpoziční novela zákoníku práce přinese řadu pozitivních změn pro zaměstnance, kteří pečují o děti a další blízké. Její účinnost se pro většinu změn předpokládá již od 1. 10. 2023. Jedním z cílů této novely je posílení možnosti zaměstnanců sladit svůj osobní a pracovní život. Do zákoníku práce se zavádí institut práce na dálku (tzv. home office), o který budou moci zaměstnavatele požádat těhotné zaměstnankyně, rodiče s dětmi do 9 let a osoby pečující o závislé osoby. Každý případ odmítnutí takového požadavku bude muset být zaměstnavatelem písemně zdůvodněn. Žádost však není tzv. „nároková“. Dále dochází k významnému posílení možnosti těhotných zaměstnankyň, zaměstnanců a zaměstnankyň pečujících o dítě do 15 let nebo o osobu závislou, práce na kratší pracovní dobu (tzv. „zkrácený úvazek“), nebo v rámci jiné vhodné pracovní doby, např. pružné pracovní doby. Žádost zaměstnance o kratší pracovní dobu nebo jinou vhodnou úpravu pracovní doby musí být nově písemná a zaměstnavatel je povinen jí obecně vyhovět. Případné zamítnutí je zaměstnavatel povinen odůvodnit prokázáním vážných provozních důvodů, nově však toto odůvodnění musí být písemné.

Změny se týkají také žádosti o rodičovskou dovolenou, o kterou zaměstnanci za účelem posílení jistoty budou žádat písemně a uvedou v ní předpokládanou dobu trvání rodičovské dovolené (max. do 3 let věku dítěte). Rodič podá žádost zaměstnavateli alespoň 30 dnů před nástupem na rodičovskou dovolenou, nebrání-li tomu vážné důvody na jeho straně. Výslovně bude v zákoníku práce uvedeno, že o rodičovskou dovolenou lze žádat opakovaně.

Novela zákoníku práce přináší také posílení práv zaměstnanců pracujících na DPP a DPČ, které jsou hojně rodiči využívány. Nově budou mít tito zaměstnanci za splnění podmínek nárok např. na dovolenou (účinnost od 1. 1. 2024).

Kontaktní osoba:
Mgr. Tatána Zelená
vedoucí oddělení
tatana.zelenam@mpsv.cz

VYTVOŘENÍ KOMPLEXNÍHO MONITOROVACÍHO A EVALUAČNÍHO RÁMCE PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČI V ČESKÉ REPUBLICE V RÁMCI TSI

ODDĚLENÍ KONCEPCE RODINNÉ POLITIKY A SLUŽEB PÉČE O DĚTI (216)

Přístup ke kvalitním službám péče v raném věku dítěte má prokazatelně pozitivní vliv na jeho kognitivní vývoj, socializaci i úspěšnost v rámci vzdělávacího systému. Právě v prvních letech života dítěte se vytváří základ a schopnost učit se, na které se pak celý život navazuje. Účast na předškolním vzdělávání a péči je prospěšná pro všechny děti, pomáhá předcházet vzniku rozdílů v raných dovednostech, a je tak základním nástrojem boje proti nerovnostem a chudobě ve vzdělávání. Kvalitní, cenově dostupné a přístupné předškolní vzdělávání a péče rovněž usnadňuje sladování rodinného a pracovního života.

Navzdory rostoucí poptávce po službách pro nejmenší děti má Česká republika jednu z nejnižších měr zápisu do předškolního vzdělávání a péče pro děti ve věku 0-3 roky v EU, neboť pouze 6,8 % (2022) dětí navštěvuje zařízení péče o děti/vzdělávání.

Odpovědnost za český systém předškolního vzdělávání a péče je rozdělena mezi Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), které má v gesci dětské skupiny, a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), v jehož gesci jsou mateřské školy.

Rozdělení odpovědnosti za systém předškolního vzdělávání a péče mezi MPSV a MŠMT vyžaduje vytvoření komplexního a integrovaného systému monitorování a hodnocení, který by propojil oba systémy (pro děti mladší 3 let a děti ve věku 3-6 let) a umožnil tak strategické plánování v oblasti předškolního vzdělávání a péče, hladký přechod dětí mezi službami předškolního vzdělávání a péče a konzistentnost kvality v jednotlivých službách.

MPSV ve spolupráci s MŠMT zahájilo 20. září 2023 dvouletý projekt „Vytvoření komplexního monitorovacího a evaluačního rámce pro předškolní vzdělávání a péči v České republice“ financovaný ze strany Evropské komise v programu Technical Support Instrument. Dodavatelem projektu je UNICEF. Jedná se o program, který poskytuje členským státům na míru šitou technickou expertizu, aby mohly navrhovat a implementovat reformy posilující odolnost našich ekonomik a společností.

© Unicef

Cílem projektu je podpořit Českou republiku při zvyšování kvality a spravedlivého přístupu k předškolnímu vzdělávání a péči, zejména ke službám pro děti ve věku 0-3 roky. Projekt se zaměřuje zejména na:

- lepší pochopení stavu, fungování a nedostatků v oblasti předškolního vzdělávání a péče;
- posílení monitorování a hodnocení předškolního vzdělávání a péče se zaměřením na kvalitu a dostupnost;
- vytvoření komunikační strategie a souboru nástrojů na podporu rozšiřování služeb předškolního vzdělávání a péče (0-3 roky) v obcích, zejména v sociálně znevýhodněných lokalitách.

© Unicef

Mezi hlavní výstupy projektu patří:

- Mapování nabídky a poptávky po formálních (dětské skupiny a mateřské školy) a neformálních službách předškolního vzdělávání a péče.
- Vypracování zpráv o současném systému a praxi monitorování a hodnocení v oblasti předškolního vzdělávání a péče v České republice a o analýze stávající dobré praxe v oblasti monitorování a hodnocení a decentralizace předškolního vzdělávání a péče v ostatních členských státech EU.
- Vytvoření monitorovacího a evaluačního rámce pro předškolní vzdělávání a péči (služby pro děti ve věku 0-3 roky) a návrhy komplexního integrovaného monitorovacího a evaluačního rámce (služby pro děti ve věku 0-6 let).
- Návrh podkladů k vytvoření integrovaných datových systémů a monitorovacích procesů.
- Vypracování souboru nástrojů pro obce na podporu rozšíření lokálních služeb předškolního vzdělávání a péče.
- Příprava koncepce komunikační strategie k významu kvalitního předškolního vzdělávání a péče.

„Sladování pracovního a rodinného života vnímám jako klíčové téma, proto plně podporuji vznik dětských skupin jako jednu z alternativ předškolního vzdělávání. Postupným rozšiřováním nabídky péče o děti chceme mírnit diskriminaci žen, které jsou často omezovány v rozvoji kariéry z důvodu výchovy svých dětí. Předškolní typ péče podporujeme financováním nejen ze státního rozpočtu, ale také využitím některého z evropských dotačních programů,“ řekl ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka.

Kontaktní osoba:
Mgr. Kamila Vlčková
kamila.vlckova@mpsv.cz

CO SE NYNÍ DĚJE V ZAČNI UČIT V ČESKU?

INTEGRACE UKRAJINSKÝCH UČITELEK DO ČESKÉHO ŠKOLSTVÍ

Název tohoto projektu si bere své jméno z mateřské neziskové organizace Začni učit!, která za ním stojí. Chvilí po začátku ruské agrese na Ukrajině se část členů neziskové organizace spojila a vytvořili tým, který se zaměřuje do dnešních dní na pomoc uprchlíkům. Z původní myšlenky na plošnou pomoc všem vznikl poměrně rychle projekt, který se zaměřuje na pomoc ukrajinským pedagožkám. Vznikla tzv. Cesta ukrajinské učitelky. Jedná se o soubor činností, kterými si musí ukrajinské ženy v Česku projít, aby se mohly stát učitelkami, asistentkami pedagoga či ukrajinskými asistentkami pedagoga.

Proč zrovna pedagožky? Hlavní náplní činnosti organizace Začni učit! je pomáhat do školství zájemcům o učitelství, pro které nebyla pedagogika první volbou během výběru vysoké školy. Členové organizace vyvinuli unikátní systém nazvaný individuální průvodce, který zájemce o učitelství provede legislativní džunglí a doporučí mu správný kurz či studium doplňkového pedagogického studia (dříve známý jako pedagogické minimum). Zároveň organizace podporuje zájemce o učitelství po jejich cestě do škol a díky programu Zauč se! nabízí i podporu učitelům v jejich začátcích.

Krom seznamu povinností se Začni učit! rozhodli rozvinout i vlastní činnost a spojili se s organizací Člověk v tísni, se kterými na základě jejich aplikace Nauč mě to! vytvořili tematické konverzace přímo pro ukrajinské pedagožky. Kurzy v létě 2023 zakončily svůj třetí běh. Vedlo je 25 proškolených dobrovolníků, z nichž někteří už chtějí pokračovat na své cestě k tomu stát se učiteli. Péči o pedagožky organizace obohatila o tematické webináře, online setkání, diskuzi o rozdílech českého a ukrajinského školského systému a samozřejmě je i sdílení zkušeností žen, které v Česku učí už delší dobu.

Organizace se zaměřuje na budování komunit a nejinak se toho chopili i v tomto projektu. Pravidelně jednou měsíčně posílají newsletter plný informací, dvakrát týdně pořádají konzultační hodiny vedené ukrajinskou garantkou, která je zároveň k dispozici i na Telegramu.

Všechny informace – o Cestě učitelky, o newsletteru, Telegramovém kanále a informacích pro ukrajinské ženy i učitelky v začátcích, najdete na [WEBU](#). Novinkou je též burza práce, která propojí konkrétní zájemkyně o práci se školami.

Díky zkušenostem s konverzačními kurzy právě organizace navazuje spolupráci s relevantními partnery, kterým předávají své know-how. Jedná se například i integrační centra, Ústav jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy.

Kontaktní osoby:
Dagmar Ašková
dagmar@zacniucit.cz
Markéta Sochovká
marketa@zacniucit.cz

MILOSTIVÉ LÉTO III.

SPLACENÍ JISTINY DLUHU VZNIKLÉHO DO 30. ZÁŘÍ 2022

Tato akce navazuje na akce Milostivé léto I a II, které proběhly v roce 2022. Na rozdíl od předchozích akcí se týká dlužného pojistného, které není vymáháno prostřednictvím soudního exekutora. Vztahuje se na dlužné pojistné, které bylo splatné před datem 1. října 2022 a nebylo včas uhrazeno. Akce je určena všem fyzickým i právnickým osobám, zaměstnavatelům i osobám samostatně výdělečně činným a také plátcům, kteří svoji činnost již ukončili.

V rámci Milostivého léta v podmínkách ČSSZ bude při splnění zákonem stanovených podmínek odpuštěno (zanikne):

- penále z dlužného pojistného,
- penále z pojistného, které by bylo dlužným pojistným, kdyby nebylo již zapláceno,
- částka exekučních nákladů, které byly stanoveny exekučním příkazem vydaným nejpozději 30. září 2022.

Základní podmínkou je v rozhodném období, tj. od 1. července do 30. listopadu 2023, oznámit příslušné OSSZ, že bude uhrazeno dlužné pojistné (do konce rozhodného období nebo ve splátkách), a toto dlužné pojistné následně uhradit. Ohledně technických dotazů ke službě na [ePortálu ČSSZ](#) se můžete obrátit na call centrum technické podpory na čísle 800 050 248, předvolba 3. Více informací na [Milostivé léto III \(mpsv.cz\)](#).

AKTUALITY Z DÁVKOVÉHO SYSTÉMU V PODPOŘE RODIN S DĚTMI

ODDĚLENÍ STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY, NÁHRADNÍHO VÝŽIVNÉHO A KOORDINACE DÁVEK (751)

Prostřednictvím státní sociální podpory se stát podílí na krytí nákladů na výživu a ostatních základních životních potřeb především dětí a rodin. Dávkami státní sociální podpory jsou přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, porodné, rodičovský příspěvek a pohřebné. V rámci koalice byla dlouhodobá snaha o prosazení navýšení podpory pro rodiny s dětmi. S účinností od 1. ledna 2023 byla zvýšena finanční podpora pro rodiny s dětmi, konkrétně byla zvýšena částka přídavku na dítě o 200 Kč pro všechny věkové skupiny, a to jak v základní, tak ve zvýšené výměře. Dále s účinností od 1. ledna 2023 byly sjednoceny zákonné podmínky nároku na příspěvek na bydlení pro obyvatele hlavního města Prahy a pro obyvatele ostatních obcí, kdy za maximální hranici tzv. sociálně únosných nákladů na bydlení se ve všech obcích považuje 30 % rozhodných příjmů osoby či rodiny. A pro účely příspěvku na bydlení byla zrušena fikce rozhodného příjmu rodiny ve výši životního minima v případech, kdy je skutečný rozhodný příjem rodiny nižší, a to z důvodu, aby nedocházelo ke snížení výše příspěvku na bydlení u nízkopříjmových rodin. V souvislosti s rodičovským příspěvkem lze jako klíčovou změnu označit shodu na navýšení částky o 50 tisíc korun, tedy z aktuálních 300 na 350 tisíc korun. Zároveň je navrženo zkrácení čerpání rodičovského příspěvku ze současných čtyř na tři roky. Změny se dotknou dětí narozených od 1. ledna 2024. Tento návrh nyní čeká na projednání Parlamentem ČR. S účinností od 1. července 2021 byl přijat zákon o náhradním výživném, jímž byla definována dávka nezaopatřenému dítěti, kterému není ze strany povinné osoby hrazeno soudem stanovené výživné, nejvýše však 3000 Kč měsíčně. V srpnu 2023 vláda schválila čerpání dávky náhradního výživného po delší dobu: z 24 na 48 splátek, resp. poskytnutí žadatelům či příjemcům této dávky větší množstevní dotaci měsíčních splátek této dávky, a tím prodloužit období během kterého bude možné nadále pokračovat ve využití standardních nástrojů vymahatelnosti práva na výživné, apelovat na platební morálku povinného a celkově přispět k větší finanční stabilizaci rodiny.

Nadále ministerstvo intenzivně pracuje na pokračující digitalizaci procesů jednotlivých kroků řízení o dávkách, což je jedna z klíčových priorit ministerstva. Ambicí je vytvoření online prostředí, kde si občan po přihlášení pod svou identitou přehledně zobrazí jak informace o dávkách, tak bude moci uplatnit své nároky na jednotlivé dávky, sledovat řízení ve své dávce a prostřednictvím tohoto prostředí komunikovat s Úřadem práce ČR, jenž administruje veškeré sociální a rodinné nepojistné dávky. Dne 17. srpna byla zpřístupněna plně digitalizovaná žádost o rodičovský příspěvek v klientské zóně JENDA, která byla poprvé spuštěna loni v srpnu, aby si jejím prostřednictvím mohli rodiče požádat o jednorázový příspěvek na dítě. Žádost je velice intuitivní a je možné ji vyřídit v řádech několika minut. Klientská zóna JENDA nabízí také možnost sledovat stav žádosti, měnit výši příspěvku každé 3 měsíce nebo také dočerpávat stávající příspěvek v případě, že se rodině narodí další dítě. Mohou ji využít i ti, kteří nyní rodičovský příspěvek čerpají – ačkoliv žádost podali na pobočce nebo prostřednictvím původního formuláře. Ještě letos se do klientské zóny přesunou také online žádosti o další dávky, které mohou rodinám výrazně pomoci, a to o přídavek na dítě a o příspěvek na bydlení.

Aktuálně lze žádosti uplatnit podáním na místně příslušném kontaktním pracovišti ÚP ČR podle místa skutečného pobytu oprávněné osoby několika způsoby:

1. podáním prostřednictvím ON-LINE aplikace s využitím IDENTITY OBČANA (pouze u přídavku na dítě a příspěvku na bydlení),
2. podáním prostřednictvím interaktivního ON-LINE FORMULÁŘE (vyjma rodičovského příspěvku),
3. o rodičovský příspěvek lze požádat on-line prostřednictvím klientské zóny JENDA s využitím IDENTITY OBČANA,
4. osobně nebo na podatelnu příslušného kontaktního pracoviště ÚP,
5. poštou na adresu příslušného kontaktního pracoviště ÚP,
6. emailem podepsaným zaručeným elektronickým podpisem na emailovou adresu příslušného kontaktního pracoviště,
7. datovou schránkou do datové schránky příslušného kontaktního pracoviště.

Kontaktní osoba:
JUDr. Michaela Kepková
vedoucí oddělení
michaela.kepkova@mpsv.cz

TRANSPARENTNOST V ODMĚŇOVÁNÍ PŘIPRAVENÉ FIRMY NEZASKOČÍ

ROVNÁ ODMĚNA

V rámci řešení nerovného odměňování žen a mužů se prostřednictvím projektu Rovná odměna dostáváme do další fáze. Na unijní úrovni byla formálně přijata směrnice transparentnosti odměňování (směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování). V rámci procesu vyjednávání působily i expertky projektu Rovná odměna. Vedoucí projektu Rovná odměna Lenka Simerská, která se účastní jednání o návrhu od začátku, považuje směrnici za velkou příležitost. „Z našich analýz vyplývá, že netransparentnost a nepřehlednost v odměňování je jednou z hlavních příčin toho, že ženy reálně vydělávají méně. Zavedení navrhovaných opatření má potenciál včas odhalit nerovnosti na pracovišti. Aktuálně totiž ženy nemají možnost zjistit, zda je jejich odměňování spravedlivé a adekvátní, a případnou nerovnost dokazují jen velmi obtížně,“ vysvětluje Simerská. V rámci projektu Rovná odměna připravujeme půdu pro zaměstnavatele, aby měli účinné a efektivní nástroje, které jim pomohou odhalit nejen rozdíly v odměňování žen a mužů, ale i podpoří větší transparentnost odměňování v organizaci a otevřenější firemní kulturu.

Chytrý HR nástroj Logib

Jedním z těchto nástrojů je i Logib - chytrý HR nástroj, který firmám prostřednictvím analýzy výdělků pomáhá vidět skryté příčiny nerovného odměňování. Řada zaměstnavatelů si uvědomuje, že práce s daty je pro nastavení transparentního a rovného odměňování klíčová a s analýzou prostřednictvím nástroje Logib již mají svoji osobní zkušenost. Michaela Chaloupková, členka představenstva akciové společnosti ČEZ, ředitelka divize správa, reflektovala takto svoje začátky ve společnosti: „Dokud jsem se nezačala věnovat personalistice, měla jsem pocit, že je málo žen na vysokých pozicích a nerovnost v odměňování není problém. Ale to, že se vás něco netýká, neznamená, že to neexistuje. Existuje. A musí si to uvědomit především manažeři a manažerky, kteří mají možnost s tím něco udělat,“ apeluje Chaloupková. „V ČEZ jsme začali v roce 2019 aktivně řešit také platovou nerovnost, a to nástrojem Logib ve spolupráci s MPSV. Začali jsme měřit i na srovnatelných pozicích, kde se aktuálně rozdíl pohybuje mezi 2 až 13 %, ale máme i pozice, kde jsou muži a ženy skoro na rovno,“ uzavírá.

Jasná odpověď na otázky kolem rovnosti

Společnost IKEA, stejně jako ČEZ, se při potírání šedých zón v odměňování spolehla na nástroj Logib. „Máme vlastní systém pro vyhodnocení odměňování, ale analýza Logibem pro nás byla příležitostí si ověřit v rámci přípravy na větší transparentnost, že to děláme správně,“ řekla Total Rewards Manager pro ČR, SK a Maďarsko v IKEA Daniela Kučová. „Přinesla nám nezávislý expertní pohled a ukázala nám, kde vznikají největší rozdíly,“ uvedla dále.

Logib jako kontrolní mechanismus zvolili také ve Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně. „Nemáme pocit, že bychom nerovnosti uměle vytvářeli a myslíme si, že děláme všechno dobře, ale současně si pokládáme otázku, jestli jsme schopní naší optikou tento problém objektivně vyhodnotit, a proto jsme se rozhodli si přizvat takového nestranného pomocníka,“ shrnuje důvody zdejší Diversity and Inclusion Specialist Zuzana Hochelová a doporučuje Logib i dalším institucím: „Výstupy mohou využít nejenom v oblasti rovného odměňování, ale i v dalších oblastech politiky rovných příležitostí.“

Audity rovného odměňování - Jak napravit zjištěné nerovnosti

Projekt Rovná odměna, který adaptuje nástroj Logib na české podmínky, se v současné době připravuje na audity rovného odměňování napříč celým trhem. „Metodicky ukotvený a standardizovaný audit bude jedinečnou příležitostí, jak získat nejen analýzu, ale i plán rovného odměňování, tzv. Pay Equality Plan, tedy návod, jak krok za krokem narovnat rozdíly v odměňování. Firmy a instituce v rámci auditu získají i poradenství a vzdělávání pro svoje zaměstnané.“

Kontaktní osoba:
PhDr. Lenka Simerská
věcná garantka projektu
lenka.simerska@mpsv.cz
Webové stránky projektu:
www.rovnaodmena.cz

VÝZKUM V PROJEKTU

PODPORA A ZVYŠOVÁNÍ KVALITY SLUŽEB V OBLASTI PÉČE A SLAĎOVÁNÍ PRACOVNÍHO A RODINNÉHO ŽIVOTA

Výzkum projektu je zaměřen na pečující muže a neformální pečující obecně, zejména nutností poznat jejich aktuální potřeby a možnosti přístupu k informacím, které jsou pro péči a podporu blízkých potřebné. K jejich zjištění a analýze je navržen kvantitativní výzkum formou dotazníkového šetření. Sběr dat a analýza budou probíhat v příštím roce.

Šetřením neformálních pečujících projekt navazuje na reprezentativní šetření Fondu dalšího vzdělávání z roku 2018, které bylo realizované v rámci již skončeného projektu Podpora neformálních pečujících. Kromě mapování potřeb a možností pečujících bude nové šetření srovnávat vývoj některých ukazatelů v čase: především potřeb pečujících osob, dále míru a způsob poskytované péče, využití sdílené péče v rámci rodiny, sociálních služeb a podpůrných opatření. Podskupinou výzkumu neformálně pečujících jsou neformálně pečující muži. Zde by měl výzkum odpovědět na otázku, jakým způsobem mužskou populaci v této činnosti více podpořit. Uvádí se poměr neformálně pečujících žen oproti mužům 6:4 nebo 7:3 ve prospěch žen.

Další cílovou skupinou jsou pečující otcové, kdy výzkumná část navazuje na šetření organizace LOM (Liga otevřených mužů) s názvem Aktivní otcovství, které bylo realizováno v roce 2020 a kterému předcházela projekt MSPV zahrnující výzkum z roku 2011. Opět bude výzkum formován tak, aby mohla být část dat využita ve srovnání s daty z předešlých výzkumů.

Několik postojových otázek bude určeno pro obecnou populaci občanů, aby bylo možné zjistit pohled společnosti a srovnat s názory těch, kterých se daná situace bezprostředně týká.

Před dotazníkovým šetřením bude realizován na podzim tohoto roku kvalitativní výzkum, tedy skupinové rozhovory, během kterých je participativní přístup nejsilnější a poskytuje vhled do širšího kontextu jednotlivých témat. Mezi jeho cílovými skupinami jsou i mladí lidé, kteří nemají nezletilé dítě. Představují trend, který ve společnosti přinese další generace v přístupu k neformální péči i rodičovství.

Kontaktní osoba:
Mgr. Olga Starostová
odborná garantka projektu
olga.starostova@mpsv.cz
Webové stránky projektu:
www.dsmpsv.cz

ZAČÍNÁ NOVÝ INOVAČNÍ PROJEKT V PARTNERSTVÍ SE SAMOSPRÁVOU

SYSTÉMOVÁ ZMĚNA V OBLASTI SLADĚNÍ RODINNÉHO A PRACOVNÍHO ŽIVOTA PROSTŘEDNICTVÍM INOVATIVNÍHO KONCEPTU SOUSEDSKÝCH DĚTSKÝCH SKUPIN

V České republice se rodiče již dlouhodobě potýkají s problémem nedostatečné nabídky kvalitních, místně a finančně dostupných služeb péče o děti v předškolním věku, což vede k obtížnému sladění pracovního a rodinného života a jako důsledek ztěžuje jejich návrat na trh práce. Nedostupnost a finanční náročnost služeb předškolní péče o malé děti je rovněž jednou z příčin, proč není využívána rodinami ze sociálně znevýhodněného prostředí, což limituje jejich zapojení na trhu práce a negativně ovlivňuje jejich již tak obtížnou situaci. Cílem projektu je také zmapovat, jaké potřeby mají rodiče a pečující osoby, které využívají nebo zřizují sousedské dětské skupiny, a jakým případným bariérám při sladění čelí.

Inovační projekt sousedských dětských skupin reaguje na nedostatečnou kapacitu dostupných služeb péče o předškolní děti v ČR a inspiruje se zavedenou zahraniční praxí sousedských dětských skupin, které můžeme najít například v Německu či Rakousku (Tagesmutter/Tagesvater). V rámci projektu se pilotně testuje nová služba péče o děti ve věku od 6 měsíců až po předškolní věk, tzv. sousedská dětská skupina, spolu s jejím metodickým nastavením a praktickou realizací. Konkrétně se tedy jedná o ověření funkčnosti spolupráce a zapojení krajské úrovně zejména skrze participaci partnerského kraje Vysočina a vybraných obcí při zajištění a koordinaci péče.

Projekt přináší i řadu inovací. Rodičům představuje nový typ služby v domácím prostředí a rozšiřuje možnosti sladění rodinného a pracovního života. Zástupci samosprávy si mohou v praxi ověřit nastavení koordinace a zapojení do podpory sousedských dětských skupin a získají tím cenné informace o potřebách rodičů či pečujících na svém území. Ministerstvo práce a sociálních věcí využije získaná data a zkušenosti během přípravy dalších legislativních změn, včetně nastavení financování. V legislativním procesu se nyní nachází novela zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen zákon o dětské skupině), ve kterých se ministerstvo chystá podpořit i nový typ dětské skupiny: sousedskou dětskou skupinu. Sousedské dětské skupiny jsou další možnou formou předškolní péče o děti, a to přímo v domácnosti poskytovatele služby. Maximální počet dětí v sousedské dětské skupině jsou 4, včetně dětí poskytovatele (pečujícího). Potencionálními poskytovateli služby jsou dvě skupiny – samotní rodiče a osoby ze sousedství či komunity, které k sousedským dětským skupinám přistupují jako k nové možnosti zaměstnání. Na základě již funkčního modelu v zahraničí chce ministerstvo vyzkoušet a otestovat, jestli i v ČR bude zájem o tuto novou službu, a zda se jedná o efektivní nástroj pro řešení potřeb výše zmíněných.

Kontaktní osoba:
Mgr. Julie Diane Bartoňová-Dobenínová
odborná garantka projektu
julie.bartonova@mpsv.cz

OKÉNKO DO PROBLEMATIKY STÁRNUTÍ

ODDĚLENÍ KONCEPCE RODINNÉ POLITIKY A SLUŽEB PÉČE O DĚTI (216)

Odbor rodinné politiky a ochrany práv dětí, kam je v současné době začleněna seniorská problematika, předložilo **Akční plán k naplnění Strategického rámce přípravy na stárnutí společnosti na období 2023-2025** do mezirezortního připomínkového řízení. Akční plán byl již zaslán do mezirezortního připomínkového řízení, a to v termínu od 4. - 18. 9. 2023.

„Akční plán aktualizuje a rozpracovává Strategický rámec v důsledku nových globálních výzev a s nimi souvisejícími potřebami společnosti. Oproti původnímu Strategickému rámci je Akční plán rozšířen o aktuální témata, jejichž význam v posledních letech význačně narůstá, a která vytváří prostor pro uplatnění dlouhodobě získávaných zkušeností a znalostí k růstu lidského kapitálu ve společnosti. Jedná se zejména o téma digitální gramotnosti a podpory bydlení ve standardních bytech. Rovněž je v akčním plánu kladen důraz na aktivní participaci seniorů ve společnosti a jejich přínos pro společnost, včetně přizpůsobení trhu práce, podporu age managementu a v neposlední řadě i na podporu rodinných vztahů a rozvoj mezigenerační solidarity“.

V Akčním plánu se také konstatuje: „Stárnutí společnosti je celospolečenský fenomén, který vyžaduje změnu v chápání toho, kdo je to senior. Představy, které máme o stárnutí a lidech od určitého věku, jsou často zastaralé a nerespektují fakt, že dnešní senioři představují velmi heterogenní skupinu čítající více než dva miliony osob, jejíž různorodost do budoucna ještě posílí.“

Více než zřejmá je nutnost chápat stáří v kontextu procesu stárnutí jako celoživotního procesu. To znamená věnovat v každém věku více pozornosti vztahům, přijetí nemoci, konečnosti a smrtelnosti jako specifickému rozměru smysluplného života. V tomto směru jsou důležité podmínky pro osobní aktivitu ve stáří, občanskou angažovanost a dobrovolnictví směrem k seniorům, ale také seniorů samotných, či pro rozvoj kvalitních mezilidských a rodinných vztahů obecně.

Cílem politiky přípravy na stárnutí je dosahování společenské soudržnosti, prevence rozdmýchávání mezigenerační nevraživosti, podpora participace a rozvoj důvěry ve společnosti jako základních stavebních kamenů demokracie. Posílení pocitu bezpečí a prevence špatného zacházení a zneužívání, boj proti dezinformacím a jiným sociálně patologickým jevům podryvajícím kvalitu života ve vyšším věku, boj proti diskriminaci a ageismu, ale též poskytnutí bezpečného domova, životního prostředí a bezpečných veřejných prostředků“.

Kontaktní osoba:
Mgr. Jana Řeháková Fučíková
jana.rehakova2@mpsv.cz

NOVINKY V KONCEPCI

ODDĚLENÍ KONCEPCE SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ A NÁHRADNÍ RODINNÉ PĚČE (233)

Organizační záležitosti

K 1. 7. 2023 došlo ke sloučení odd. 233 a odd. 234. Nově se jedná o odd. 233 – Oddělení koncepce sociálně-právní ochrany dětí a náhradní rodinné péče.

Novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí

Novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí prošla vnitřním i meziresortním připomínkovým řízením. Po vypořádání připomínek doznala novela určitých změn, např. byl vypuštěn návrh ohledně úpravy hromadného poručenství a opatrovnictví. Novela již prošla projednáním v pracovních komisích Legislativní rady vlády a nyní ji čeká pokračování projednávání na tzv. velké Legislativní radě vlády.

Projektová činnost

Systémový projekt Standardizace procesu zabezpečení náhradní rodinné péče o děti

Ministerstvo práce a sociálních věcí, oddělení koncepce sociálně-právní ochrany dětí a náhradní rodinné péče od 1. listopadu 2022 do 31. prosince 2025 realizuje systémový projekt „[Standardizace procesu zabezpečení náhradní rodinné péče o děti](#)“. Cílem je zefektivnění a zjednodušení procesu zabezpečení náhradní rodinné péče (dále pouze NRP) pro ohrožené děti. Do projektu se aktuálně zapojilo 9 krajů – Pardubický, Moravskoslezský, Plzeňský, Kraj Vysočina, Hlavní město Praha, Jihomoravský kraj, Karlovarský kraj, Liberecký kraj a Zlínský kraj.

Kampaňové aktivity mají obrovský smysl pro osudy dětí

NRP má svůj [facebookový profil](#) Bud' In Pěstoun, který se věnuje aktivitám z oblasti náhradní rodinné péče. Na webu [Bud' in Pěstoun](#) se dozvíte, jaké kampaňové aktivity jednotlivé kraje organizují.

Abychom podpořili nezastupitelný význam náhradních rodin, ve spolupráci s [Hledáme rodiče, o.p.s.](#) jsme připravili kampaň [#diknahradnimrodinam](#), jejímž cílem je naše poděkování všem, kdo se do péče o děti žijící mimo rodinu zapojují.

Kampaň zaštil a představil ministr práce a sociálních věcí [Marian Jurečka](#), který vnímá téma náhradního rodičovství jako jednu ze svých priorit. Tuto kampaň plánujeme spustit každoročně. V srpnu se konalo již 2. setkání pracovní skupiny MPSV na podporu pěstounů a kampaňových aktivit k hledání zájemců o NRP. Krajsí koordinátoři a koordinátorky a zástupci/zástupkyně všech krajů si předali zkušenosti s vybranými typy kampaňových aktivit a společně sdíleli aktivity spojené se Strategií kampaní k vyhledávání zájemců o NRP. Součástí setkání bylo i povídání si o tématech dokumentárního seriálu Plné hnízdo a zamyšlení se nad tím, jak společně můžeme podpořit téma pěstounství u laické veřejnosti. Pokud se chcete dozvědět více, jak na Strategii kampaní, podívejte se [zde](#).

Bez krajů a dětí by to nešlo

S jednotlivými zapojenými kraji postupně spolupracujeme na individuálních nábořech (dále pouze IN). Jedná se o specifický nástroj pro děti, kterým se i po opakovaném hledání pěstounů v rámci kraje, či v rámci mezikrajové spolupráce, nepodařilo najít vhodnou rodinu. Pro více informací o IN čtěte [zde](#). Role projektových odborných metodiček je podporovat koordinátora či koordinátorku, kterou je pracovnice/pracovník krajského úřadu a provést ji/ho celým procesem IN. Společně s PR pracovníci připravujeme podklady pro tvorbu medailonku dítěte.

Pracovní skupina se ukazuje jako funkční nástroj pro získání dostatečného množství aktuálních informací o konkrétním dítěti, pro podporu samotného dítěte, podporu pro sociální pracovníci dítěte, která srozumitelnou formou komunikuje se členy biologické rodiny dítěte a vysvětluje, co se aktuálně v rámci individuálního náboru s dítětem děje.

Názor dětí nás v projektu rovněž zajímá. Jejich zapojení se děje jak u individuálního náboru, tak i u zprostředkování NRP. Dětem je prostřednictvím dopisů a jejich klíčových osob vysvětlováno, co je čeká, co se s nimi děje a jaké jsou možné cesty v jejich situaci. Tereza Jandová, odborná garantka klíčové aktivity „Párování v NRP“ říká: „Je zapotřebí věnovat se většímu zapojení dětí do procesu zprostředkování, mají právo být informovány o tom, co se v jejich životě odehrává a mít možnost vyjádřit svůj názor. Samozřejmě je nutné přihlížet k rozumovým schopnostem a věku dítěte, ale i relativně malé dítě je schopné situaci porozumět a zorientovat se v ní.“ Dopisy budou navrženy pro různé věkové kategorie, „zároveň ale počítáme s tím, že pracovníce KÚ, které budou s tímto nástrojem pracovat, si ho mohou formulovat a přetvářet podle svých potřeb,“ dodává Jandová. Do zapojených krajů jezdí projektové odborné metodičky a metodik a diskutují s pracovníci a pracovníky krajských úřadů. Hledají dobrou praxi napříč celou ČR v oblasti párování a evidencí dětí, kterým je potřeba zprostředkovat NRP. Sběr dat umožní připravit pilotáže postupů a vytvořit analýzy způsobů práce, které poskytnou důležité informace pro zefektivnění systému zprostředkování v daném kraji. V rámci projektové aktivity zaměřené na proces odborného posouzení žadatelů o NRP vznikly [aktualizace dokumentů](#) „Žádost o zařazení do evidence“ a „Příloha žádosti“.

Inspirujeme se u kolegů a kolegyně

V červnu proběhlo pracovní setkání s názvem „[Hledání společných cest ve zprostředkování NRP](#)“. Zástupkyně a zástupci krajských úřadů, Magistrátu hl. města Prahy, Úřadu pro mezinárodně právní ochranu dětí a Ministerstva práce a sociálních věcí, kteří se podílí na procesu posuzování žadatelů/zájemců o zprostředkování NRP, vzájemně sdíleli příklady dobré praxe z oblasti NRP. „Když si k jednomu stolu sednou zástupci a zástupkyně všech krajských úřadů a společně sdílí, co se jim v práci se zájemci/žadatelem o náhradní rodinnou péči osvědčilo, má to velkou váhu pro řešení situací konkrétních dětí“, shrnula gestorka projektu Johana Mertová.

Na 24. 10. 2023 je připravována mezinárodní on-line konference se stejným názvem, tedy ve zprostředkování NRP, orientovaná tentokrát na zahraniční praxi v této oblasti a bude určena zejména odborné veřejnosti. Sledujte sekci „Aktuality“ našich webových stránek a dozvíte se vše včas. Těšíme se na Vás!

Projekt Sjednocení přístupu k ohroženým dětem

Jedním z hlavních cílů projektové aktivity je standardizace postupů realizovaných při práci s ohroženými dětmi a rodinami. Aby bylo možné tyto postupy standardizovat a sjednotit, je nezbytné zmapovat aktuální postupy a metodické materiály, které je upravují. Realizační tým rovněž prováděl rešerše dostupných materiálů využívaných v praxi SPOD (metodiky, standardy, checklisty apod.). V rámci realizace rešerší, a především pak za účelem identifikace dobré praxe s potenciálem zavedení i v ČR, byla pozornost zaměřena mimo jiné i do zahraničí, konkrétně pak na systémy pomoci ohroženým dětem Dánska, Finska, Švédska, Holandska, Norska, Rakouska, Polska, Anglie a dalších. Následně došlo k obsáhlému sběru materiálů týkajících se standardizovaných postupů při práci s ohroženými dětmi a rodinami v jednotlivých krajích ČR a konkrétních ORP. V oblasti sociálně-právní ochrany dětí je míra standardizace jednotlivých postupů řešení situace ohrožených dětí podstatně vyšší než v obecné sociální práci, nicméně i přesto jsou realizovány různé postupy a preference pro řešení situace osob včetně přístupů k vyhodnocování situace a plánování konkrétních kroků podpory dítěte a rodiny.

V aktivitě Návrh funkčního systému profesní podpory pracovníků OSPOD na základě kompetenčního modelu došlo k vytvoření matice kompetencí (dovedností, znalostí, zkušeností), kterými by měli pracovníci OSPOD na různých úsecích disponovat.

Tyto předpoklady kvalitní práce, efektivního řízení, hodnocení kvality a nastavování profesního rozvoje nejsou doposud sjednocené, ba dokonce zcela absentují. Matice názorně ukazuje, co lze prakticky očekávat od výkonu sociálních pracovníků OSPOD, jejichž aktivity jsou v legislativě popsány značně obecně.

Jak se v průběhu realizace aktivity ukazuje, fungující profesní podpora se neobejde bez podpory vedoucích pracovníků, a to jak v rámci jejich vzdělávání, tak zejména při vytváření podmínek pro efektivní vedení, které je předpokladem očekávaného kvalitního výkonu pracovníků OSPOD. Ve spolupráci s některými vedoucími OSPOD, vzdělavateli i metodiky na krajské úrovni dáváme dohromady témata, kterým bychom se měli skrze vytvářený vzdělávací modul pro vedoucí pracovníky věnovat. V nadcházejícím období nás tedy čeká finalizování tematické struktury tohoto modulu a jeho projednávání v rámci pracovních setkání (workshopů). Očekáváme, že se nám podaří otevřít řadu palčivých témat, na která můžeme částečně reagovat podporou zvyšování kompetencí vedoucích.

V obdobné fázi je i tvorba dalšího vzdělávacího modulu pro OSPOD, který je zaměřen na práci s rodičovskými kompetencemi. I zde jdeme cestou přípravy vzdělávání zejména prostřednictvím poptávky ze strany samotných pracovníků. Takto se nám daří jinak velice obsáhlé a obecné téma specifikovat do podoby, která bude pro pracovníky OSPOD lákavá a především prospěšná. S ohledem na naléhavost a komplexnost tématu se přikláníme k variantě mini výcviku, v ideálním případě s aktivním zapojením zkušených pracovníků OSPOD coby členů lektorského týmu.

Další projektová aktivita cílí na podporu participace dětí v rozhodovacích procesech systému SPOD vč. šíření osvěty o principech participace dětí u odborné a široké veřejnosti. Na nedostatečnou participaci dětí upozorňuje řada odborníků, ale i státních či nestátních organizací. Děti nejsou aktivními účastníky procesu podpory a pomoci, ale pouze jejími příjemci. Z těchto důvodů se MPSV rozhodlo na tuto situaci reagovat a zapojilo se do projektu Rady Evropy CP4 Europe, díky kterému v posledních dvou letech pořádalo řadu zajímavých akcí (fokussní skupiny pro děti i odborníky, setkání pro široké spektrum odborníků, konference) a přeložilo či přijalo některé nástroje, které by měly zlepšit praxi služeb pracujících s ohroženými dětmi a jejich rodinami. Více je možné dočíst se na webu [Právo na dětství](#).

V rámci stávajícího projektu půjde o navázání na předchozí projekt a o rozšíření participačních aktivit i na úroveň krajů či obcí, např. v rámci multioborových týmů, a to zejména při identifikaci a vyhodnocení potřebnosti služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny v jednotlivých lokalitách. S tím souvisí i vznik participační skupiny v rámci MPSV, kdy děti a mladí dospělí dostanou příležitost se zapojit do diskuse o důležitých tématech, které resort v souvislosti s dětmi a rodinnou politikou řeší. Dále se projekt i nadále zaměřuje na realizaci fokusních a participačních skupin s dětmi a mladými dospělými, kteří si sami prošli nějakou složitou životní situací, ať jde o děti, které mají zkušenost s náročnými rozvody, ústavní péčí či musely kvůli válečnému konfliktu opustit svou zemi. Na tyto skupiny budou navazovat i setkání odborníků a expertů přímo z praxe (sociální pracovníci, soudci, pedagogičtí pracovníci apod.). Výsledkem fokusních skupin bude vznik metodických materiálů, příruček a článků týkajících se participace dětí, např. jak při zapojování postupovat, čeho se naopak vyvarovat, a také osvěta zaměřená na důležité aspekty dětské participace.

Projekt zahrnuje i další aktivity týkající se standardizace sítě služeb pro ohrožené děti a rodiny v jednotlivých krajích i na úrovni ORP, podpory vzniku multidisciplinárních týmů řešících v daných regionech aktuální témata v oblasti SPOD. Dále se projekt zaměřuje na komunikační aktivity týkající se tématu podpory rodin a ochrany dětí. O těchto aktivitách, jejich zaměření a obsahu bude projektový tým informovat v některém z dalších čísel Zpravodaje.

DOTACE POSKYTOVATELŮM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB S NADREGIONÁLNÍ ČI CELOSTÁTNÍ PŮSOBNOSTÍ

ODDĚLENÍ FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB, SOCIÁLNÍ PRÁCE A SPOD (261)

V červenci 2023 vyhlásilo MPSV mimořádné dotační řízení pro sociální služby pro rok 2023 se zaměřením na úhradu výdajů souvisejících s poskytnutím sociálních služeb v mimořádných situacích v těchto oblastech podpory:

A) Zajištění služeb sociální péče pro potřebné osoby přicházející do České republiky z území Ukrajiny v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace dle § 3 odst. 2) zákona č. 65/2022 Sb. a dle § 1 a § 5 odst. 1 zákona č. 66/2022 Sb.

B) Zajištění péče dle zákona o sociálních službách prostřednictvím terénní sociální služby osobní asistence u osob, jejichž potřeba péče dosahuje anebo přesahuje více než 80 hodin měsíčně, kdy je dotace určena na pokrytí snížené úhrady za poskytnutou péči.

C) Mimořádné situace podle § 104 odst. 3 písm. c) zákona o sociálních službách.

Dotace je určena pouze pro sociální služby registrované podle podmínek zákona o sociálních službách. O dotaci mohou žádat registrovaní poskytovatelé sociálních služeb, v případě oblasti podpory C (mimořádné situace) také kraje.

V rámci „Programu podpory B“ - Podpora sociálních služeb s nadregionální či celostátní působností – předkládali poskytovatelé ministerstvu přehledy výnosů služeb, výsledky auditorských řízení a výroční zprávy. Při splnění všech náležitostí bude poskytovatelům vyplacena 2. splátka dotace. Momentálně MPSV připravuje aktualizaci Metodiky tohoto dotačního programu pro rok 2024. 31. července proběhla uzávěrka dotačního řízení MPSV pro kraje a Hlavní město Prahu pro rok 2024 v oblasti poskytování sociálních služeb.

Národní dotační titul Rodina

Cílem národního dotačního programu je podpora služeb pro rodiny, které mají preventivní a podpůrný charakter. Dotační titul se zaměřuje na dvě oblasti, preventivní aktivity na podporu rodiny, partnerství a rodičovství a na oblast podpory práce s dětmi a rodinami v oblasti SPOD. V roce 2023 bylo podpořeno 277 projektů v celkové výši 169 243 183 Kč, dotace byla žadatelům vyplacena na konci měsíce března. Dotační titul bude podpořen i v roce 2024, v průběhu měsíce září plánuje Ministerstvo práce a sociálních věcí zveřejnit novou výzvu pro rok 2024 s dotačními podmínkami a také uskutečnit seminář pro žadatele, kteří budou seznámeni se změnami v rámci dotačního titulu. Podávat žádosti mohou žadatelé na přelomu měsíce září a října.

Soutěž Obec přátelská rodině a seniorům

Dne 20. června 2023 proběhlo vyhlášení vítěze soutěže „Obec přátelská rodině a seniorům 2023“ v pražském Kaiserštejnském paláci. Ministerstvo práce a sociálních věcí rozdělilo mezi obce přesně 16 milionů korun. V soutěži byly v pěti kategoriích oceněny obce, které představily výjimečné projekty na podporu rodin a seniorů. Do letošního ročníku soutěže se přihlásilo celkem 82 obcí v pěti velikostních kategoriích, rozdělených podle počtu obyvatel. Soutěže se mohly účastnit všechny obce, města, městysy, statutární města a městské části a obvody z celé České republiky. Ocenění formou dotace je uděleno na základě žádosti o podporu aktivit rozvíjejících aktivní rodinný a seniorský život. Finanční prostředky jsou využívány například k pořádání různých kulturních akcí, které jsou možností pro setkávání a aktivní komunitní život. Obce využívají tyto prostředky také za účelem vzdělávání veřejnosti, poskytování různých typů poradenství, organizace seminářů, mezigeneračních aktivit, ale i k rozvoji míst přátelským rodině či seniorům.

Vítězné obce v soutěži Obec přátelská rodině a seniorům 2023

- I. velikostní kategorie – obec Plchovice**
- II. velikostní kategorie – městys Křemže**
- III. velikostní kategorie – město Litomyšl**
- IV. velikostní kategorie – městská část
Praha 18**
- V. velikostní kategorie – statutární
město Teplice**

Dotační titul Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností

Dotační titul je vyhlášen za účelem podpory veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností, spočívající především v hájení zájmů a práv seniorů včetně aktivit směřujících k uplatnění seniorů ve společnosti, které přispívají k naplňování cílů státní politiky, a to ve dvou programech. První program je zaměřen na podporu veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací a druhý program na podporu kapacit střešních seniorských a proseniorských organizací. V rámci dotačního titulu pro rok 2023 bylo podpořeno 28 projektů ve výši 17 150 955 Kč, částka byla organizacím vyplácena na začátku měsíce června. Ministerstvo práce a sociálních věcí plánuje podporu seniorských a proseniorských organizací i v roce 2024.

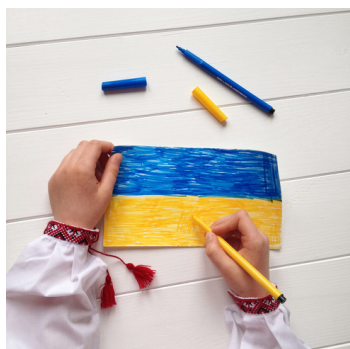

Mimořádný dotační titul pro dočasné aktivity na podporu rodin z Ukrajiny s dětmi (zejména ve věku do 6 let)

MPSV ve spolupráci s UNICEF administrovalo v druhé polovině loňského roku a následně i v první polovině roku 2023 mimořádný dotační titul pro dočasné aktivity na podporu rodin z Ukrajiny s dětmi (zejména ve věku do 6 let). Během období červen 2022 až červenec 2023 bylo celkem podpořeno 67 organizací, což představuje 5 500 dětí (z toho cca 2 800 do 6 let) a více než 3 850 dospělých osob.

Vzhledem k tomu, že došlo dne 18. srpna 2023 k podepsání potřebných dokumentů zajišťujících prodloužení spolupráce mezi MPSV a UNICEF, je aktuálně připravováno pokračování zmíněného mimořádného dotačního titulu. Další výzva by měla být vyhlášena na podzim, a to pro období 7/2023 až 7/2024, přičemž je záměrem omezit okruh žadatelů pro období 7-12/2023 na dosavadní příjemce.

V připravovaném dotačním řízení je plánováno zařadit mezi podporované aktivity zejména péči o děti do 6 let a rozvoj rodičovských kompetencí, dále rovněž psychosociální podporu a rozvoj znalosti českého jazyka. Podrobnosti budou součástí příslušné metodiky a dotační výzvy, kterou zveřejníme na webu MPSV.

Kontaktní osoba:
Ing. Michal Špaček
vedoucí oddělení
michal.spacek@mpsv.cz

PŘÍSTUP DĚTÍ SE SPECIFICKÝMI POTŘEBAMI KE SLUŽBÁM DĚTSKÝCH SKUPIN A RODINNÝCH CENTER

PŘEDSTAVENÍ VÝZKUMNÉ ZPRÁVY

Dětské skupiny a mateřská a rodinná centra jsou dnes již nedílnou součástí systému služeb pro rodiny s dětmi. Jejich cílem je na jedné straně umožnit rodičům zapojit se na pracovní trh, jednak jsou přínosem pro komplexní rozvoj samotných dětí. Využívání podobných služeb je podle výzkumů prospěšné zejména dětem vyrůstajícím v problémovém prostředí (narušené vztahy, nefunkční partnerství, rodiče trpící psychickými problémy, chudoba, málo podnětné prostředí), ale i dětem se specifickými potřebami (zdravotními, vývojovými apod.). Jejich docházka do kvalitního zařízení může snižovat nerovnosti a umožňovat jim, aby se ve svém vývoji vyrovnaly ostatním.

Nedávný výzkum realizovaný Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí, v. v. i. (RILSA) za finanční podpory UNICEF ukázal, že děti docházejí do dětských skupin zpravidla mezi druhými a třetími narozeninami, ale jsou v nich zapsány i děti starší. Dětské skupiny jsou tak i alternativou mateřských škol v případě preferencí rodičů a/nebo nedostatku míst ve veřejných institucích. Navzdory finanční podpoře jejich služeb ze státního rozpočtu se poskytovatelé s finančním zajištěním mnohdy stále potýkají. To jim mimo jiné znesnadňuje přijímat děti se specifickými potřebami, jež vyžadují zvláštní péči, která je mnohdy spojená s potřebou další pečující osoby či se zvláštní kvalifikací. Řešením této situace může být podle respondentů zřízení pozice asistenta pečující osoby s odpovídající kvalifikací a finančním pokrytím. I přesto 85 % poskytovatelů, kteří se výzkumu zúčastnili, nějaké dítě se specifickými potřebami někdy přijalo. Jednalo se nejčastěji o specifické poruchy učení, poruchy autistického spektra, vývojovou dysfázii a hyperkinetické poruchy chování. Pečující osoby jsou mnohdy právě těmi, kdo na odlišné projevy chování či jiné problémy upozorní rodiče, a ti pak sami či ve spolupráci se zařízením vyhledají odborníka (pediatra či jiného zdravotního specialistu, psychologa, pedagogicko-psychologickou poradnu apod.). Rodiny se specifickými potřebami jsou také nedílnou součástí klientely mateřských a rodinných center, jež jsou obecně důležitým aktérem v oblasti primární prevence negativních jevů v rodinách.

Zhruba tři pětiny center, která se zúčastnila výzkumu, poskytují své služby rodinám s dětmi s poruchami učení, chování, autistického spektra apod., rodinám cizích státních příslušníků a/nebo rodinám sociálně znevýhodněným. V přibližně jedné polovině center se aktivit účastní zdravotně postižené děti, příp. jejich rodiče a rodiny s dětmi v náhradní rodinné péči (pěstounská péče apod.). Výjimkou nejsou ani rodiny jiného než většinového etnika (zhruba každé třetí centrum). Důvodem nevyužívání služeb center rodinami či dětmi se specifickými potřebami je spíše chybějící poptávka z jejich strany než nevyhovující podmínky v centrech, nicméně ani tento důvod není v některých případech zcela zanedbatelný. Za nezájmem dotčených rodin však může být skryta neznalost těchto služeb, nedůvěra v jejich aktivitu, obavy z finanční dostupnosti apod.

V roce 2022 čelila nejen Česká republika uprchlické krizi spojené s válkou na Ukrajině. Mezi těmi, kdo hledal útočiště v blízkých zemích, byly zejména matky s dětmi. Některé pak vyhledávaly služby pro sebe i své děti, aby se např. mohly zapojit na pracovní trh či se v novém prostředí lépe adaptovat. Zkušenost s docházkou dětí ukrajinských uprchlíků měla každá čtvrtá dětská skupina, v případě center to byla více než polovina (57 %). Prostřednictvím center jim byla poskytnuta zejména materiální pomoc, významné ale byly také kurzy češtiny a poradenství v oblasti vzdělávání dětí.

Výzkum ukázal, že jak dětské skupiny, tak centra mají svoji nezastupitelnou úlohu v systému služeb pro rodiny s dětmi v předškolním věku, a to i pro ty vyžadující zvláštní přístup a péči.

Kontaktní osoba:

Mgr. Jana Palonciová, Ph.D.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.
jana.palonciova@rilsa.cz

DĚTSKÁ SKUPINA V MORKŮVKÁCH

ROZHOVOR SE STAROSTKOU OBCE BRIGITOU PETRÁŠOVOU

Jak dlouho již dětskou skupinu provozujete a jaké jsou Vaše zkušenosti s jejím provozem?

Dětskou skupinu Peřinka jsme otvírali v září 2017. Přiznám se, že do té doby jsem o takové formě předškolního zařízení ani nevěděla. Nabídka na pomoc s jejím vybudováním a vyřízením dotace však přišla v pravý čas, zrovna když už se začínali ozývat rodiče s tím, že v okolních obcích jim nechtějí kvůli naplněné kapacitě přijmout děti do MŠ. V Morkůvkách totiž byla školka uzavřena již v roce 1997 pro malý počet dětí. Od schválení podání žádosti o dotaci z MPSV v zastupitelstvu do jejího otevření to trvalo 11 měsíců, a to včetně stavebních úprav. Určitě vše urychlilo to, že jsme měli volné prostory, právě v části bývalé MŠ. Úpravy se tak týkaly hlavně hygienického zázemí a jídelny. A samozřejmě nespornou výhodou je i přilehlá „školková zahrada“. Pokud si to pamatuji dobře, byli jsme v té době jednou z mála dětských skupin zřizovaných obcí, na Břeclavsku určitě jedinou. A nezáměr či obavy z jejich zřizování ze strany obcí vnímám i nyní.

Jaká je charakteristika Vaší dětské skupiny? Kapacita, věkové složení dětí apod.?

DS Peřinka má kapacitu 12 dětí, interně jsme nastavili věk pro přijetí dětí od 2 let do zahájení povinné školní docházky. Před těmi 5 lety byl věkový průměr dětí nižší než nyní, myslím, že hlavně proto, že starší děti už navštěvovaly nějakou mateřskou školu v okolí a rodiče je nechtěli převádět jinam. Dnes je to však zcela naopak, z 12 dětí máme 10 dětí starších 3 let a právě 7 jich odchází do školy.

Je ve Vaší obci i mateřská škola?

Jak jsem psala již výše, v Morkůvkách byla školka uzavřena v roce 1997, tedy přesně 20 let museli rodiče vozit děti do okolních MŠ, případně do místa svého zaměstnání. Dětská skupina nám tedy nyní zcela nahrazuje mateřskou školu, její kapacita je plně vytížena. V minulých letech jsme nastavením kritérií pro přijetí museli již omezit přijímání dětí z jiných obcí, nyní se začínáme potýkat s nedostatečnou kapacitou i pro místní děti.

Jakou odbornost mají pečující osoby ve Vaší dětské skupině, co je prioritou péče o děti ve Vaší dětské skupině?

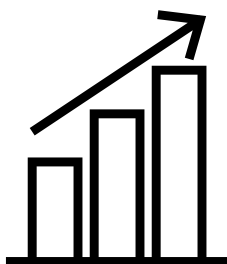
Při otvírání DS v roce 2017 byla vedoucí pečující osobou paní s pedagogickým vzděláním (1. st. ZŠ), další chůvy absolvovaly kurz Chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky. Vedoucí však před dvěma lety odešla do důchodu. Dvě pečující osoby zde působí od začátku, jednu jsme přijali nově (celkem 2,5 úvazku). Jedna z nich nyní při zaměstnání studuje předškolní a mimoškolní pedagogiku, ostatní si nově doplnily kurz Chůva pro děti v dětské skupině a kurz první pomoci. Dále máme uzavřeny dvě DPP na „záskoky“ v případě potřeby – se seniorkou (bývalou zdravotní sestrou) a se mnou, se starostkou. Já jsem absolvovala oba kurzy pro chůvy i kurz první pomoci. Naší prioritou je to, aby děti mohly zůstat ve své obci a rodiče je nemuseli odvézt do MŠ jinam, potažmo tedy jejich začlenění do obecní komunity, zapojení do aktivit, které se zde konají, důležité je pro nás učit děti mezigeneračnímu soužití, místní znalosti a hrdosti na svou obec, kraj, zemi, souznění s přírodou. A i když to někde moc nechtějí slyšet, tak samozřejmě kvalitní příprava dětí do základní školy.

$$1 + 2 = 3$$

Vyhovuje Vám nastavení financování provozu dětské skupiny? Je dostatečné?

V původním programu, ve kterém jsme DS v roce 2017 budovali, byla pro nás podpora víceméně dostačující, na všechny věkové kategorie byla stejná. V novém programu od roku 2022 jsou, bohužel, starší děti v dětských skupinách, když to napíšu naplno, v tomto smyslu diskriminováni, aniž chápu logiku a smysl. Protože, jak jsem psala již výše, my máme v DS z velké většiny děti starší. Podpora na provoz DS nám tedy mezi prvním a druhým programem klesla o zhruba 250 000 Kč ročně. Přesto nechceme vybírat vysoké částky od rodičů, do loňského roku bylo „školkovně“ nastaveno na 500,- Kč, od loňského září na 1000,- Kč. Provozujeme DS jako službu rodičům a dotujeme ji z obecního rozpočtu. Chápu asi, že stát chtěl tímto programem podporovat zejména péči o mladší děti, aby se rodiče mohli dříve znovu zapojit do pracovního procesu. Argumentovalo se tehdy tím, že pro děti od 3 let jsou primárně mateřské školy a že jejich kapacita je dostatečná. Ne, nebyla už tehdy a až nyní se na to konečně přišlo a zodpovědnost za zajištění kapacity má být najednou, ze dne na den, přenesena na starosty obcí. Před dvěma lety nám nikdo nechtěl naslouchat a na náš názor se neptal. Ale vraťme se k financím. Opravdu by bylo ve financování potřebné rozlišit, zda je v dané obci i MŠ, a tudíž dětská skupina bude jen doplňkovou službou a bude preferovat přijetí mladších dětí, nebo jde o obec, kde je dětská skupina jediným předškolním zařízením a supluje mateřskou školu. A proč je na starší děti nižší i příspěvek na stravu, to už mi hlava nebere vůbec.

Co bylo pro Vás zásadní motivací pro založení dětské skupiny ve Vaší obci?

To také vyplývá z mých předešlých odpovědí. Neexistující MŠ v Morkůvkách, nedostatečná kapacita v okolních obcích, přání, aby děti mohly vyrůstat v komunitě obce, zůstat celodenně ve styku se svými vrstevníky a dalšími spoluobčany.

Daří se Vám propojovat provoz dětské skupiny s životem komunity obce?

To je ten největší a nejkrásnější přínos obnovení předškolního zařízení v obci. Už jen to, že po Morkůvkách opět chodí děti z Peřinky na vycházky, potkávají se se seniory, kteří je vyhlíží, tam dostanou ovoce nebo cukroví, někde děti zaspívají, jinde se jdou podívat na dvůr na králíky a slepice, anebo do vinice na sběr hroznů a třeba i do sklepa na postup při výrobě vína, či se zastaví u pole, kde pozorují práci zemědělců..., bylo občanů přijato velmi nadšeně. Děti se také samozřejmě zapojují do nejrůznějších vystoupení, vánočních akcí v rámci obce, setkání se seniory, do přípravy na hody atd. A hlavně zůstávají spolu – sourozenci, kamarádi, sousedé...

Jsou nějaké překážky, se kterými se v rámci provozu dětské skupiny potýkáte? Jak je překonáváte?

V posledních dvou letech jsme měli trochu problém s přijetím nové pečující osoby, ale pro tuto chvíli je situace vyřešena. S tím souvisí druhý problém, na který bych ráda poukázala, a to je odměňování pečujících osob. Rádi bychom jim nabídli více peněz, ale jsme svázáni nízkými tarify.

Co jste vnímali jako největší bariéru v době budování dětské skupiny? Co Vám pomohlo ji překonat?

Když pomínu asi permanentní nedostatek řemeslníků, pak možná počáteční nedůvěra rodičů v novou formu předškolního zařízení. První rok se nám podařilo naplnit kapacitu jen tak tak, a to i dětmi z jiných obcí. Po roce zkušeností jak ze strany personálu, tak rodičů, už se situace obrátila a museli jsme kritérii pro přijetí omezit přijímání dětí odjinud. Zájem o naši dětskou skupinu postupně narůstal, a byť jsme kapacitu řešili i přijetím „náhradníků“, museli jsme již některé děti odmítnout.

Co můžete uvést jako příklad dobré praxe pro ostatní starosty/starostky obcí – proč se nebát založit dětskou skupinu?

Považuji zřízení dětské skupiny jako ideální způsob zajištění péče o předškolní děti na malých obcích, kde není MŠ, případně jako doplnění kapacity tam, kde se místa v MŠ dočasně nedostává. Mně osobně a věřím, že i „našim“ rodičům, se líbí, že podmínky provozování dětské skupiny nejsou tak svázané jako u mateřských škol, můžeme je více přizpůsobit potřebám a životu na malé obci. Doslova luxusem oproti mateřským školám je počet chův, které o děti pečují. Co také považuji za velké plus, je společné pobývání dětí od nejmladších po předškoláky. Děti se učí od sebe navzájem, ti mladší od starších, základům sebeobsluhy, hygienickým návykům apod., naopak ti starší se zase seznamují s péčí o mladší, uměním pomoci, nutností přizpůsobit se někdy v činnosti méně šikovným.

Je nastavení metodické podpory ze strany MPSV dostatečné? Co bylo či je pro Vás potřebné a užitečné?

Pomoc ze strany MPSV vnímám jako dostačující. Pokud si nevím rady a nemohu informace dohledat, vždy jsem se setkala s ochotou pomoci. Využíváme také různých školení pro chůvy organizované MPSV.

Rozhovor vedla Bc. Anna Machátová, metodička na podporu zřizování dětských skupin MPSV.

Dětská skupina Peřinka
www.dsperinka.cz

